

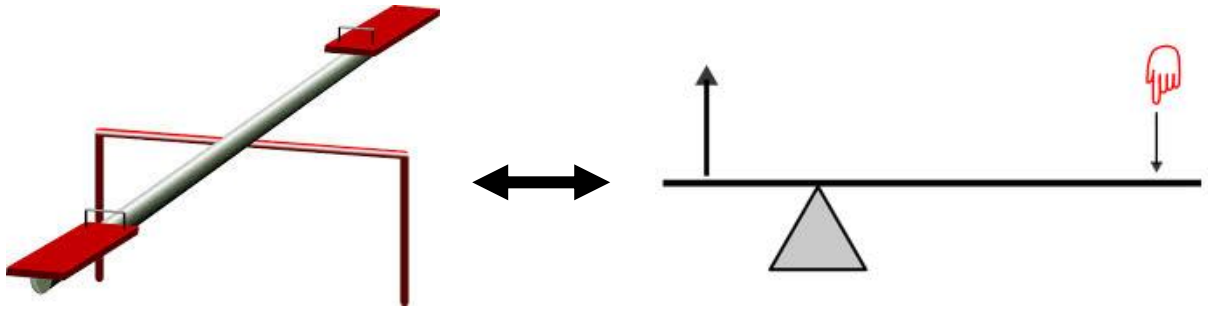
Predmet: TIT 6

Datum: 20. 3. 2020 (datum zapiši v zvezek)

Ura: št.4

Ugotovitev s prejšnjih ur (samo preberi si):

Vzvod je tudi **prevesna gugalnica**, ker ima **vrtilišče** in **enak namen kot vzvod**. S tako gugalnico želiš dvigniti prijatelja, ki sedi na nasprotni strani gugalnice.

O vrstah gibanja ste se seznanili že v prvi uri pri delu na daljavo. Da pa pride do gibanja nekega stroja ali naprave s katerimi običajno želimo opraviti neko delo, so nujno potrebni **prenosi gibanja**.

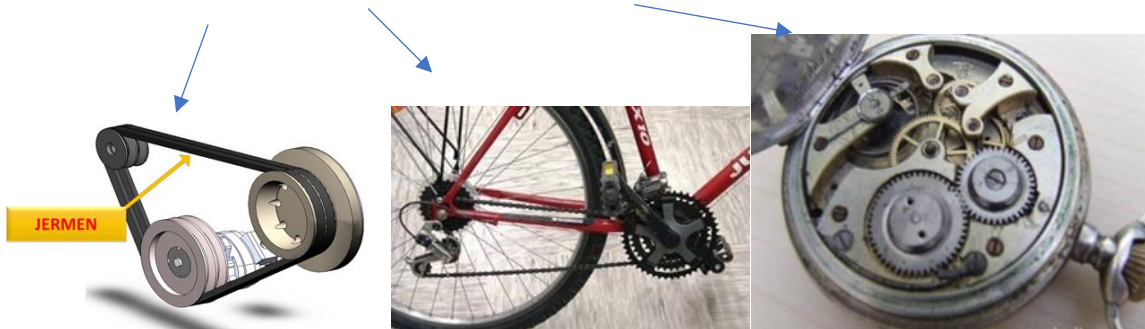
Zapiši:

NASLOV: GONILA

Večino strojev in naprav ter vozil sestavljajo pogonski deli in gnani del. Gibanje s pogonskega dela na gnani del pa prenašajo gonila, ki:

- **prenašajo vrtenje/moč s pogonskega dela** (motor, sila človeških rok ali nog) stroja na **gnani del** stroja,
- **prilagajajo hitrost** delovanja delovnega stroja.

Delimo jih na **jermenska, verižna in zobniška gonila**.

Preriši sliko in označi:

GONILO (v tem primeru verižno)

Zapiši:

1. PODNASLOV: SESTAVNI ELEMENTI GONIL

a) Členek

Je gibljiv spoj dveh ali več delov, ki nam omogočajo gibanje. Ločimo **valjaste** in **kroglaste členke**. Valjasti nam omogočajo **gibanje le v eni smeri** (primer npr. človeški komolec). Uporabljajo se za odpiranje in zapiranje vrat, pri šestilu, pri vseh vrst klešč in škarij itd. Kroglasti členki nam omogočajo **gibanje v poljubni smeri** (npr. človeška rama). Uporabljajo se v igralni palici (joystick), omogoča nastavljanje vzratnega ogledala in premikanje prestavne ročice v avtomobilih. Več zaporedno povezanih členkov je veriga.

b) Os

Element, **ki ne prenaša gibanja**, ampak ga omogoča. Lahko so **mirujoče** (os miruje, elementi na njej se vrtijo) ali **vrtljive** (vrtljivi deli se vrtijo skupaj z osjo).

(Na sliki os na sprednjem kolesu.)

c) Gred

Je element, ki **prenaša gibanje**. Za prenos vrtenja, se v primerjavi z osjo vedno vrti.

(Gred na kolesu)

d) Ležaji

Strojni elementi, ki omogočajo pritrditev vrtečih delov in hkrati prenašajo obremenitev z vrtečih se delov na mirujoče. **Omogočajo vrtenje.**

Prid učenju si pomagaj: <https://eucbeniki.sio.si/nit5/1390/index.html>

Razišči, kje vse na kolesu najdeš : os, gonilno gred, gnano gred, drsni ležaj in kotalni ležaj?

